

in zato je umevno, da ga rabi i učiteljstvo za boje proti nadvladi faršta. To vse ve g. nadučitelj Ogorelec. Ravno tako ve, da je gospodarstvo ptujskega okrajnega zastopa naravnost vzorno in da so naprednjaki v kratkem času velikansko delo v prid ljudstvu storili. Saj je bil g. Ogorelec vendar opetovano uslužbenec okrajnega zastopa in je pri temu prav lepe ti-sočake zaslužil. Mi vemo celo, da je bil vsled tega od svojih prvaških prijateljev že večkrat surovo napaden in denunciran. Mi mu tudi ne očitamo njegov zaslužek, kajti moral je zanj delati. Ali mož ve dobro, da je to pametno, pošteno gospodarstvo, in vendar razširja podlo, infamno govorico, da hoče g. Ornig z podpor-nimi denarji ceste in palače zidati. Tako demo-ralizira vpliv Plojevcev vsacega človeka. G. nadučitelj, čudno se nam zdi Vaše prepričanje. Ako je napredni okrajni zastop res tako škodljiv in sleparsi, zakaj ste služili pri njemu? Za Vas vendar ne velja beseda: „Za denar ti svojo dušo pro-dam!“ Vse kar je prav, ali Vaše postopanje smrdi do neba in žal nam je, da smo Vas vkljub Vaši prvaški prenapetosti doslej višje cenili...

Hvala, dr. Hrašovec! Iz sv. Jurja ob južni železnici se nam piše: Pri nas potrebu-jemo že davno mostno vago. Zakonska Kinzl sta jo tudi hotela narediti. Stavila ste le pogoj, da se jima proda neko parcelo, ki sliši celjskemu okraju in nima skoraj nobene vrednosti. Vlado-ni komisar je to tudi dovolil in sicer za razmeroma veliko ceno. Deželni odbor pa tega zaradi neke pritožbe prvaškega dr. Hrašovca ni hotel dovo-liti. Dr. Hrašovec je torej kriv, da ne dobijo v sv. Jurju vage. Hvala, gospod prvaški dohtar!

Svinjski sejem v Ptuj dne 26. t. je bil imeniten. Prignalo se je 1.002 prašičov. Pri zvi-sanih cenah je bila trgovina izborna.

Pozor, živinorejci! Ptujski mestni živino-zdravnik nas prijazno prosi, da naj živinorejce na sledeče opozorimo: Vsled mlade zelene krme se kaže pri živini zdaj opetovano napenjanje. Ker ne pride hitro zdravniška pomoč, mora ži-vina dostikrat poginiti. Naš mestni živinozdravnik je tako ljubezniv, da podučuje kmetsko ljudstvo vsak dan zastopj o tej zadevi, kako se ima ra-vnati s tako obolelo živino. Ta poduk se vrši vsak dan v mestni klančnici zastopj. Opozarjamo kmete zlasti na to, da naj se oboleli živini ne vli-va petroleja in terpentinovega olja. Pri klanju v sili bi bilo potem vse meso pokvarjeno. Kmetje, pobrigajte se za to zadevo in prihajajte k po-duku. G. živinozdravniku pa gre za njegov trud vsa hvala!

Dr. Joh. Tomschegg †. V Slovenjgradcu je umrl g. notar dr. J. Tomschegg. Pokojnik je bil svoj čas deželni poslanec in župan ter ga je imenovalo mesto za svoje zasluge tudi za čast-nega občana. Bil je vedno navdušeni naprednjak. Zemljica mu bodi lahka!

Iz Vičane p. Veliki Nedelji. Na zahtevo radovoljno potrdimo, da g. Anton Herguli ni spisal in sploh ni v nobeni zvezi z dopisi, ki so bili svoj čas objavljeni o Janezu Mešku in Vidu Dovečaru. — Uredništvo „Štajerca“.

Izjava. Podpisano uredništvo „Štajerca“ iz-javlja, da g. Franz Harich v Reifnigu p. Breznu doslej še ni poslal nobenega dopisa in ni stal v nobeni uredniški zvezi z nami. — Ptuj, 26. avgusta 1908. — Za uredništvo „Štajerca“: Karl Linhart.

Utonil je v Savi pri Brežicah neki flosar, medtem ko so se ostali komaj s plavanjem rešili. Vzrok je bilo visoko stanje Save.

Ogenj v vlaku. V vlaku, ki vozi od Zagreba v Zidanimost, pričel je tovarni voz v Rajhenburgu goreti. Odklopili so ga in zgorel je popolnoma, z njim pa tudi mnogo perutnine in jajc.

Iz Koroškega.

Češki duhovniki se množijo po Koroškem. Da postanejo ti črnosukni Vavclavi vedno bolj predzrni, je znano. Iz Maria-Elenda se nam piše: Dne 16., 17. in 18. t. m. bilo je pri nas dveje eskadronov dragoncev št. 5. Ob priliki cesarjevega rojstnega dneva udeležilo se je tudi vojaštvo maše. Po maši je g. ritmojster Robert vitez Hussarek pl. Heindeln na cerkvenem pro-storu navdušeni nagovor na moštvo držal. Ne-prijetno pa je bilo videti, da je duhovnik, ki je mašo bral, pri petju cesarske pesmi cerkev zapustil. Tudi mežnarju se je zelo mudilo z

ugašanjem sveč in pospravljanjem. Češki du-hovniki v lepi koroški deželi...

Obstretil je na lovu pri Beljaku vsled ne-predvidnosti g. Gatter svojega tovariša g. Fröhlich. Zadnji je težko ranjen.

Utonila je v osiaškem jezeru gdč. Palmer iz Gradca. Nesrečnica se je vozila s svojim že-ninom. Pri temu se je barčica potopila. Ženina je rešil g. Tomz, gospica pa je utonila.

Po svetu.

Velikanski požar se je zgodil te dni v Ca-rigradu, glavnemu mestu Turške. Število vpepe-ljenih poslopj znaša čez 2.400. 20.000 oseb je brez strehe. Beda je grozovita.

Lev Tolstoj o ruskih biričih.

V dunajski „N. Fr. Pr.“ objavlja slavni ruski pisatelj Lev Tolstoj znamenit članek o preganjanju ljudi, ki čitajo in razširjajo njegove spise. Prostor nam ne dopušča, da bi priobčili celi članek, vsekakor pa bo naše čitatelje zani-mal tudi nekoliko skrajšani prevod.

Tolstoj piše:

Dne 7. maja 1908 je bil moj v Novgorodu živeči znanec Vladimir Moločnikov prijatelj in ob-sojen na eno leto trdnjave, češ, da so našli v njegovi hiši knjige, ki sem jih bil spisal jaz. Ko sem to izvedel, sem poslal časopisu „Rujs“ sle-dečo izjavo, ki se je objavila le skrajšana in pre-delana:

Zopet je bil v Novgorodu spoštovan a ne-imovit mož, Vladimir Moločnikov, prijatelj in od-ljudi, ki se imenujejo sodniki, na leto dni zaprt v ječo, kar gotovo utegne ruinirati njegovo dru-žino; to pa zato, ker so našli pri njem moja dela, ki jih je dajal za čitanje ljudem, ki so jih hoteli. Neprenehoma se dogaja ta čudovitost: Ljudi, ki razširjajo moje knjige, mučijo in rui-nirajo; mene, glavnega krivca, ne le glede raz-širjanja, ampak tudi glede izhajanja knjig, pa puščajajo pri miru.

Moralo bi biti vendar jasno, da zapiranje ljudi, ki čitajo moje knjige nikakor ne more zmanjšati interesa zanje, ker je na Ruskem in v tujini mnogo mojih knjig in ker jaz, pisatelj in glavni razširjevalec teh knjig, kakor sem iz-javil že pred dvajsetimi leti, do konca svojega življenja ne bom prenehal, pisati in razširjati jih. Ljudje, ki smatrajo razširjanje mojih knjig za dobro delo, se množe tembolj, čimbolj jih preganjajo. In zato bi moralo biti jasno, da bi bilo edino pametno sredstvo, če bi se hotelo preprečiti to, da se napravi konec z menoj. Puščati mene pri miru, pa preganjati tiste, ki razširjajo moje spise, ni le brez primere krivično, ampak tudi čudovito neumno.

Če je res, kar je baje izmislil neki minister, da bi preprečil moje delovanje, namreč mene, s tem, da se mučijo ljudje, ki so mi blizu, pri-siliti, da ustavim svoje delovanje, se cilj s to taktiko ne doseže. Ne doseže se zaradi tega ne, ker ne opustim svojega delovanja dokler živim, kakorkoli me boli trpljenje mojih prijateljev. Opustiti ga zato ne morem, ker ne zasledujem s svojim delovanjem kakšnih zunanjih ciljev, ampak izpolnjujem to, kar bi mi bilo nemogoče ne izpolnjevati: Zahteve božje volje, kakor jaz razumem to voljo in kakor je na noben način ne bi mogel nerazumeti.

In tako mislim, da edino ne brez primere krivično in čudovito neumno, kar bi mogli sto-riti ljudje, ki jim niso všeč moji spisi, ne bi bilo to, da zapirajo, preganjajo in mučijo ljudi, katerih je mnogo in jih bo vedno več, ampak le mene, edinega krivca. Nikar naj se ne misli, da se smatram varnega pred vsakovrstnimi na-silstvi zaradi časnih glasov o nekakem ju-bileju. V tem oziru ne slepim prav nič samega sebe in dobro vem, da se bo vse govoričenje o potrebi, praznovati moj osemdeseti rojstni dan pri večini mojih takozvanih oboževalcev popol-noma izpremenilo, če nastopi vlada odločno proti meni in se bo reklo, da je bilo že davno po-trebno, porabiti zoper mene enaka sredstva, kakor moje prijatelje. „Zadnji čas je že, da se postopa tako“.

In zato ponovno prosim vse, ki jim je raz-širjanje mojih spisov neprijetno, naj se drže mene, ne pa popolnoma nedolžnih ljudi. Svetujem jim

tako zato, ker dosežejo le na ta način svoj cilj, ne da bi se kompromitirali; če tudi le začasno se rešijo enega svojih obtožiteljev.

Poleg te izjave sem prosil, misleč, da bo Voločnikov vzklical proti sodbi, dva meni znana odvetnika, Maklakova in Muravjeva, da prevza-meta njegov zagovor, ker sta mi tudi obljubila svojo pomoč v senatu. Toda Voločnikov ni hotel nič vedeti o reviziji, ker ni hotel z vzklicom priznati, da so imeli ljudje, ki ga preganjajo, pravico za nasilstvo. Nekaj časa rešen zopora, ker so prijatelji vplačali jamčevino in ko je ko-likor mogoče uredil svoje slabe razmere ter za-gotovil položaj svoje družine, je tistim, ki so ga silovali, poslal za nje zelo čudno prošnjo, naj ne odlašajo, kar so mu namenili, ampak naj to store čimprej. Odgovorilo se mu je, da se zgodi vse ob svojem času po gotovih paragrafi-h knjižice, ki so jo imenovali „zakon“.

Po paragrafih te knjižice bi se bila v slu-čaju revizije izpremenila sodba v enomesečni zapor v trdnjavi, toda ko sem vprašal, so mi rekli, da je že zamujen čas in da se torej iz-vrši nasilje, ki je namenjeno Moločnikovu.

Obenem s to vestjo sem dobil prepis sodbe, izrečene od zbora ljudi, ki so se imenovali višje sodišče. Ta se glasi:

Na zapoved njegovega cesarskega veličanstva je dne 7. maja leta 1908 peterburško višje so-dišče v prvi kazenski zbornici na razpravi, katere so se udeležili: Prvi predsednik, senator..., pomočnik državnega pravdnika..., član višjega sodišča..., pomočnik tajnika..., izvršil sodbo siromašnemu ruskemu meščanu Vladimiru Anatolu Moločniku, ki je bil obtožen na podlagi § 132., II. kazenskega zakona. (Inen teh ljudi, ki so bili deležni procesa, ne imenujem, ker se to, kar imam reči, ne tiče teh posameznih oseb, katerih moralčno propalost odkritosrečno obža-ljujem in o katerih nočem izrekati sodbe.)

Pri peterburškem višjem sodišču obtoženi staroruski meščan A. A. Moločnikov se tam dolži, da je meseca avgusta 1907 v svojem stanovanju v Novgorodu v svrhu razširjanja skril sledeče brošure L. Tolstoj, v katerih se ščuva na upor proti postavi na tak način, da ga je obtoženec moral razumeti:

1. 32 iztisov brošure „Kako naj se osvo-bodi delavsko ljudstvo“.

2. 28 iztisov brošure „Krščanstvo in vojaška dolžnost“.

3. 14 iztisov brošur „Ne ubijaj!“, „Lekcija za vojske“, „Pismo naredniku (feldveblu)“, „Lek-cija za častnike“.

4. 10 iztisov brošure „Približevanje konca“, „Pismo Švedom“, „Kartaga se mora razdejeti“, „Pismo olhoviškim kmetom“.

5. 6 iztisov brošure „Spametujte se!“

6. 6 iztisov brošure „Pismo liberalcem“.

7. 10 iztisov brošure „Nikolaj Palhin“.

Na razpravi je obtoženec dejal, da je dobro vedel, kaj je v knjigah, ki jih je kupil, da bi jih dal takim, ki bi se radi seznanili s Tolsto-jevimi nanki. Vsled tega priznanja ga je sodišče obsodilo na eno leto zopora v trdnjavi in na uničenje knjig.

Če se čita ta sodba, se ne verjame svojim očem in vse je videti kakor izmišljena hudobna parodija. Toda ne. To je eden tistih važnih do-kumentov, ki jih za bogato nagrado. spisujejo važni gospodje, ki se imenujejo senatorji, so-dniki, državni pravdniki i. t. d. Spisujejo se in hranijo na večno smrtno ljudi, ki so jih sesta-vili in cele družbe, v kateri so bile mogoče take reči.

Zdi se, da so hoteli porabiti priložnost in oblatiti vse, kar je večini ljudi sveto. Predzno in brezobrazno delajo to in podčrtavajo ne le svojo neodvisnost od pravice, v katere imenu baje obstoje, ne le svojo neodvisnost od kakšnih verskih ali moralnih načel, ampak tudi od zdrave pameti.

Neveden kmet se lahko opijani, valja po blatu, zmerja, pretepa, svojemu prijatelju izbije nekoliko zob, pretepa svojo ženo, ukrade konja. V celi Rusiji si pa ne morem misliti kmeta, ki bi trdil, da mora biti kaznovan človek zaradi razširjanja knjig, v katerih se pravi, da mora delavsko ljudstvo živeti „po bogu“, po naukih evangelija, de ne sme nikogar ubiti, se ne prav-dati, ne prisegati, da pomeni „živeti po bogu“. Bolj se bati boga, kakor okrajnega glavarja, gu-